

Rovdjur & biologisk mångfald

Facit

1. Vad innebär biologisk mångfald?

Biologisk mångfald innebär att det finns många olika arter - men också att det finns många olika livsområden för arterna och att det finns en variation mellan individerna.

2. Varför är biologisk mångfald viktig?

Den biologiska mångfalden är viktig av flera olika anledningar. Ju fler arter, livsmiljöer och olika individer inom arter som finns desto stabilare är naturen. En stabil natur innebär många olika värden och fungerar som en försäkring för livet på jorden i framtiden. Stabila och fungerande ekosystem ger oss bland annat ren luft och vatten, mat, skydd, kläder, stabilt klimat, kunskap, rekreation, kulturella tjänster och minskad risk för att sjukdomar sprids.

I frågan om biologisk mångfald finns också en etisk frågeställning som handlar om huruvida vi människor verkligen har rätt att utrota andra arter - och vem bestämmer i så fall vilka arter?

3. Varför minskar biologisk mångfald?

Den främsta orsaken till att arter hotas är att deras livsmiljöer försvinner genom mänsklig aktivitet så som jordbruk, skogsbruk, växande samhällen och gruvsdrift. Vi människor överexploaterar de resurser som finns i skogar, hav, floder, sjöar och mark. Arter minskar också på grund av de klimatförändringar och föroreningar som följer i kölvattnet av denna exploatering.

4. Är rovdjur en hotad djurgrupp?

Stora landlevande rovdjuren har minskat runtom i världen. Detta beror ofta på grund av att deras livsområden minskar vilket ger brist på resurser, men också på grund av jakt. En rapport från 2014 visar att 75 procent av de största rovdjuren minskar och att drygt hälften av dessa har redan förlorat mer än halva sitt utbredningsområde.

Rovdjur & biologisk mångfald

Facit

Forts föregående sida.

När det gäller de rovdjur som vi har i Sverige så var de i princip helt utrotade för 100 år sedan, men sedan rovdjuren fridlystes har stammarna haft en ökande trend och samma ökning av dessa arter kan ses i en del andra länder. Dagens svenska rovdjursförvaltning syftar till att vidmakthålla stammarna så att de inte utrotas från vårt land igen.

5. Påverkar rovdjuren ekosystemet och den biologiska mångfalden?

Studier och erfarenheter från olika delar i världen visar att rovdjur kan påverka ett ekosystem på många olika vis. Rovdjuren kan bland annat påverka växtätare, vilket i sin tur ger förändringar i vegetation och landskap. En ytterligare effekt på ekosystemet är att rovdjuren lämnar rester av sina bytesdjur som blir mat till många asätare, samt att de kan påverka stammar av mindre rovdjur genom att döda dem.

Forskning visar att rovdjurens påverkan på svenska ekosystem är mindre påtagligt än på många andra ställen i världen. Det beror på att här i Sverige har människan mycket stark påverkan både på rovdjurens och bytesdjurens antal, och även på landskapets struktur och artsammansättning genom jakt, skogsbruk och jordbruk. Vår egen påverkan är helt enkelt betydligt större än rovdjurens och därför är det mest våra egna effekter som vi ser i ekosystemen.

Det är därmed inte sagt att rovdjuren saknar påverkan på svenska ekosystem och vår biologiska mångfald. Forskning visar till exempel att järven gynnas av lodjurets matrester och att vargdödade älgar kan vara en viktig faktor för att järven ska klara sig i de mer södra delarna av landet. Ibland hörs argument att rovdjurens närvaro skulle leda till en minskning av antal arter, och ofta avses då en minskning av arter som gynnas av betande tamdjur och fåbodar - tex insekter, vissa växter och svampar. Att betesmarker växer igen är ett problem för den biologiska mångfalden. Än så länge finns dock inga studier som tyder på att nedläggning av lantbruk är större i områden med rovdjur än utan stora rovdjur. Det blir en viktig uppgift för rovdjursförvaltningen att se till att det inte heller blir så genom att ge det stöd som tamdjursägare behöver för att klara av att hålla tamdjur i rovdjursområden.

